

## **Column KEO Kennismail van Tim Legierse: Stemningswisselingen**

Tot voor kort stond ik bekend als optimist. Ik heb in de afgelopen jaren menig collega en journalist met stijgende verbazing zien kijken terwijl ik uitlegde waarom het allemaal wel meeviel in Ierland, Portugal, Spanje en Italië. Maar nu de Europese schuldencrisis de laatste weken wat aan kracht lijkt te hebben verloren, komt mijn pessimistische kant steeds meer naar boven. Dat heeft te maken met mijn natuurlijke neiging om de nuance te zoeken als een extreem standpunt de overhand lijkt te krijgen. Om die nuance te bereiken, kies ik er dan voor om vooral de andere kant van de zaak te belichten.

In de afgelopen jaren betekende dat vooral dat ik optimistisch was terwijl economen en de media met de meest angstwekkende metaforen over de verschrikkelijke vooruitzichten voor landen en voor het eurogebied spraken. Toen de Ierse economie ten dode werd opgeschreven, ging ik daar niet in mee en koos ik ervoor om uit te leggen hoe een economie op den duur toch echt weer kan herstellen van een zware recessie. Nu het optimisme voorzichtig aan de boventoon begint te voeren, zult u mij eerder uit horen leggen waarom alle economische schade nog lang niet is goedgeemaakt en dat het nog jaren zal duren voordat alle onzekerheid over de houdbaarheid van de overheidsfinanciën in een aantal landen is weggenomen.

Mijn persoonlijke amateuristische psychoanalyse legt de bron van mijn op het oog wat schizofrene houding bij de echtscheiding van mijn ouders. Daaruit ontstonden twee gezinnen in twee dorpen met twee nogal verschillende opvattingen en wereldbeelden, waar ik om de twee weken verbleef. Opgroeien met twee gezinsdoctrines leert je kritisch na te denken, maar vooral ook dat waarheid of gelijk vaak ver te zoeken zijn. En hoewel mijn ouders ongetwijfeld hun best hebben gedaan om mij en mijn zus niet lastig te vallen met hun onderlinge onwelgevalligheid, leidden opmerkingen over het andere dorp er doorgaans toe dat ik daarover in discussie ging, om twee weken daarna in exact dezelfde discussie het tegenovergestelde standpunt in te nemen.

Zelf ben ik erg tevreden over het effect dat dit milde jeugdtrauma nu nog op mijn blik op de wereld heeft. Maar voor de vele mensen die binair ingesteld zijn en alleen maar willen weten of alles helemaal kapot gaat of alles helemaal goed komt ben ik bijzonder onbehulpzaam. Ik zou overigens best in die behoefte kunnen voorzien, maar pas daar liever voor. Het voelt misschien wel lekker om een schijnbaar duidelijke goede of slechte afloop te voorspellen. Maar erg zinvol is het niet. Sterker nog, net zozeer als overdreven pessimisme in de huidige fase van de financiële crisis voor een nieuwe recessie heeft gezorgd, was overdreven optimisme een cruciaal element in de opmaat naar de start van de crisis in 2007.

Het is op dit moment wellicht nog nauwelijks voor te stellen, maar over een paar jaar zal het weer bijzonder moeilijk worden om als pessimist nog aandacht te krijgen als de bomen weer tot in de hemel lijken te groeien. Het wordt dan mijn taak om aan mensen uit te leggen dat ze met hun schoenen in de modder omhoog naar die bomen staan te staren. Omdat u van de financiële crisis heeft geleerd, verwacht ik tegen die tijd natuurlijk een hoop bijval van u. Om daar alvast een beetje voor te oefenen, nodig ik u ook van harte uit om in de loop van dit jaar bij een terugkeer van het pessimisme over Europa ook samen met mij op zoek te gaan naar de nuance, door tegen dit pessimisme in vooral op zoek te gaan naar de positieve zaken. Zo houden we de boel, nu en straks, samen wat beter in balans.

1 februari 2012